



ZIELONA GÓRA

**Sprawozdanie z realizacji
Programu wspierania rodziny
w mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023**



Sprawozdanie z realizacji Programu wspierania rodziny w mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023

Spis treści

| | |
|--|----|
| I. WSTĘP | 4 |
| II. ZAŁOŻENIA..... | 5 |
| III. REALIZACJA PROGRAMU | 6 |
| 1. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO - WSPIERANIE PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA RODZINY, PRACA Z RODZINAMI W CELU ZAPOBIEGANIA SYTUACJOM KRYZYSOWYM ORAZ INTERDYSCYPLINARNA PRACA Z RODZINAMI NIEWYDOLNYMI WYCHOWAWCZO, ZAGROŻONYMI ODEBRANIEM DZIECKA..... | 6 |
| 2. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO - WSPARCIE DLA RODZIN W OPIECE I EDUKACJI DZIECI I MŁODZIEŻY | 13 |
| 3. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO - WSPARCIE W OPIECE NAD DZIECKIEM I MŁODZIEŻĄ JAKO PROFILAKTYKA ZDROWOTNA NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA | 17 |
| 4. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO - WSPIERANIE FORM ORGANIZACJI WOLNEGO CZASU SŁUŻĄCYCH UMACNIANIU WIĘZI RODZINY | 18 |
| 5. REALIZACJA CELU OPERACYJNEGO - WSPIERANIE KADR ZAJMUJĄCYCH SIĘ POMOCĄ RODZINOM ... | 20 |
| 6. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE ZIELONA GÓRA | 22 |
| IV. PODSUMOWANIE | 24 |
| V. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM..... | 26 |
| VI. SPIS WYKRESÓW | 27 |



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023

I. WSTĘP

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej* uchwałą nr XLVI.720.2021 z 28 września 2021 r. Rady Miasta Zielona Góra przyjęto Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023 zwany dalej Programem. Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Sprawozdanie z realizacji Programu pozwoli na uzyskanie informacji o stanie realizacji celów operacyjnych Programu.

Sprawozdanie z realizacji Programu zostało opracowane w oparciu o kwestionariusz ankiety, którą co roku wysyłano do instytucji, placówek i organizacji działających na terenie miasta Zielona Góra. Wykaz podmiotów realizujących Program znajduje się w rozdziale V sprawozdania.



II. ZAŁOŻENIA

Program wpisował się w Strategię Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2021–2030 oraz Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej. Był spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2030.

Adresatami Programu były rodziny mieszkające na terenie miasta Zielona Góra. Dla celów Programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy społecznej* określającą rodzinę jako osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Nadmienić należy, że takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną nazwana zostanie natomiast każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Celem głównym Programu było wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji. Wsparcie to polegało na kształtowaniu prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny, tworzeniu nowych form pomocy rodzinie, aktywizowaniu społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Założono, że cel główny będzie realizowany w oparciu o następujące cele operacyjne:

- I. Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym oraz interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka;
- II. Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży;
- III. Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą, jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia;
- IV. Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny;
- V. Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom.



III. REALIZACJA PROGRAMU

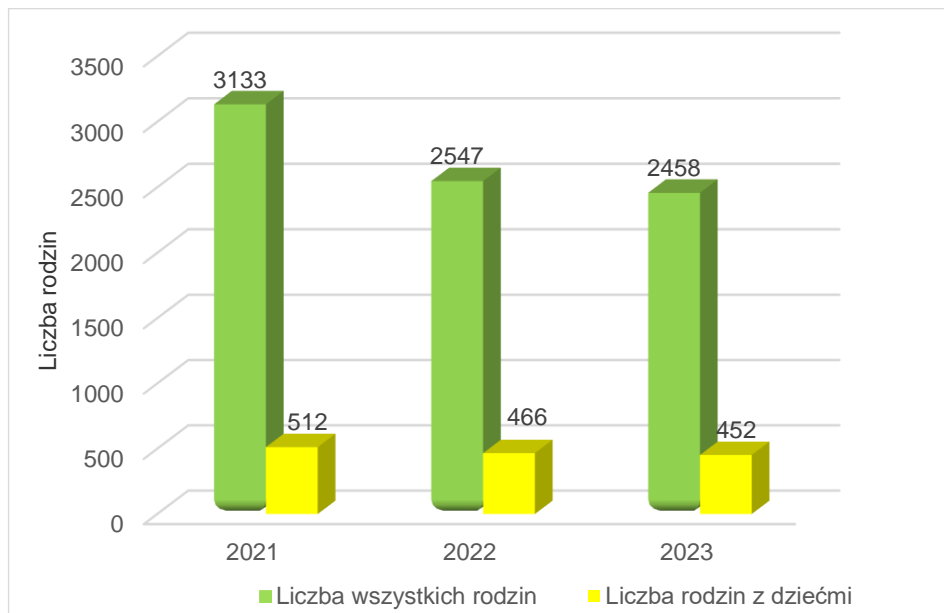
Poniższa część sprawozdania stanowi opis realizacji Programu według celów operacyjnych i wyznaczonych w ramach tych celów zadań.

1. Realizacja celu operacyjnego - Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym oraz interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka

Wczesne reagowanie jest elementem, który zapobiega pojawianiu się sytuacji kryzysowych w rodzinach, dlatego podmioty realizujące program w ramach swej działalności prowadziły analizę i udzielały pomocy rodzinom rozpoznany jako zagrożone wystąpieniem sytuacji kryzysowej.

Liczba rodzin zgłoszonych przez realizatorów jako zagrożone kryzysem nie została zsumowana ze względu na działania interdyscyplinarne instytucji, placówek i organizacji. Zsumowanie podanych liczb mogłoby powielić rodziny, które jako zagrożone kryzysem korzystały z pomocy kilku podmiotów.

Największą liczbę rodzin zagrożonych sytuacją kryzysową odnotował Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze z uwagi na wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Każda rodzina rozpoznana jako zagrożona wystąpieniem sytuacji trudnych była objęta przez pracowników socjalnych pracą socjalną.

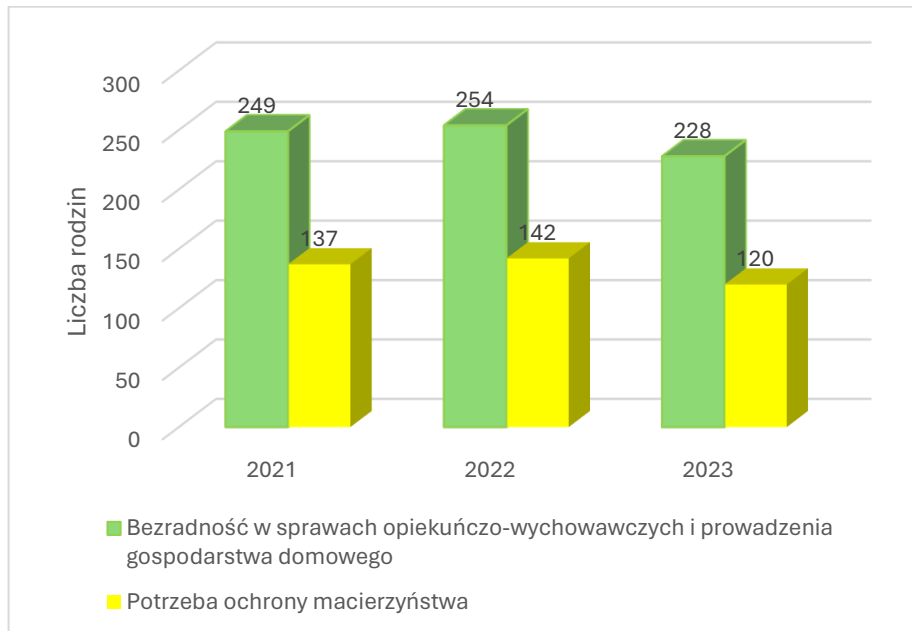


Wykres 1. Liczba rodzin objęta pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021 - 2023



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023

Powyższe dane wyraźnie wskazują malejącą liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej o 675 rodzin (z 3 133 rodzin 2021 r. do 2 458 rodzin w 2023 r.) Przy malejącej ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną maleje także liczba objętych pomocą społeczną rodzin z dziećmi. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin z dziećmi zmalała o 60.



Wykres 2. Przyczyny przyznawania pomocy rodzinom z dziećmi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021-2023

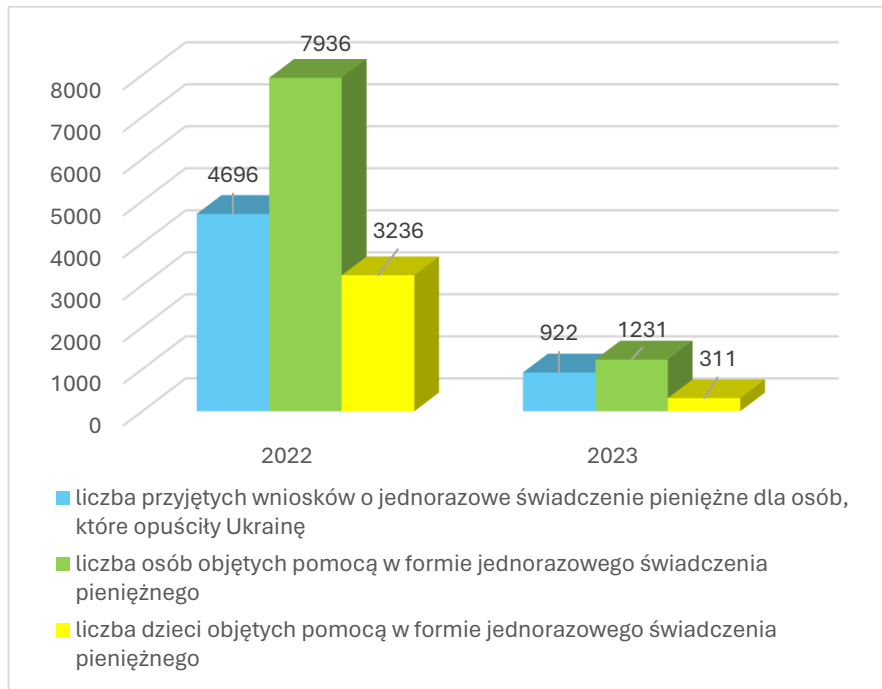
W 2023 roku liczba rodzin z dziećmi, którym przyznawano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, po wzroście w 2022 r., zmniejszyła się o 21 w porównaniu do roku 2021. Natomiast liczba rodzin, którym przyznawano wsparcie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa zmniejszyła się o 17.

W 2022 roku pracownicy Działu Pomocy Środowiskowej stanęli przed nowym wyzwaniem – pomocą dla obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium swojego kraju, opuścili Ukrainę i osiedlili się na terenie miasta Zielona Góra. Wraz z przyjazdem pierwszych grup uchodźców, pracownicy Działu redagowali ulotki z niezbędnymi informacjami, które dostarczali do miejsc zbiorowego zakwaterowania oraz do punktu informacyjnego na PKP, odwiedzali i monitorowali miejsca zbiorowego zakwaterowania uchodźców. Uchodźcom udostępniono także numery telefonów do czterech pracowników Działu (w tym jeden czynny całodobowo), pod którymi mogli zgłaszać swoje potrzeby i uzyskać potrzebne informacje. Po wejściu w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na auli przy ul. Długiej 13 zorganizowano codzienne dyżury obsługiwane przez pracowników Działu Pomocy Środowiskowej. Dyżury na auli trwały do 05.04.2023 r. Po 05.04.2023 r. wnioski o wypłatę jednorazowego świadczenia przyjmował pracownik socjalny pełniący dyżur w danym dniu. Do punktów



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023

zbiorowego zakwaterowania pracownicy Działu Pomocy Środowiskowej jeździli osobiście z wnioskami i pomagali je wypełniać na miejscu.



Wykres 3. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa udzielana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2022-2023

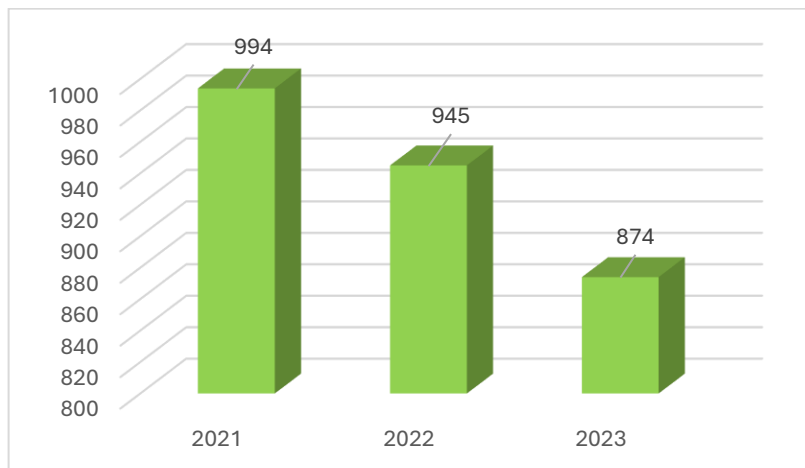
Podczas realizacji Programu analizę sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem prowadził nie tylko Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ale również inne podmioty (w 2021 r. – 4, w 2022 r. - 5, w 2023 r. – 2):

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Lubuska Wojewódzka Komenda OHP,
- Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze (obecnie Stowarzyszenie Twoja Rodzina),
- Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej,
- Lubuski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- Stowarzyszenie Damy Radę.

W celu zastosowania wczesnej profilaktyki, dokonując analizy rodzin zagrożonych kryzysem, szczególną uwagę zwracano na dzieci w tych rodzinach. Podobnie jak przy analizie rodzin z dziećmi zagrożonych sytuacją kryzysową, przy monitorowaniu sytuacji dzieci w latach 2021-2023 zaobserwowano spadek liczby dzieci i młodzieży w pomocy społecznej (spadek o 120 osób do 18 r.ż.).

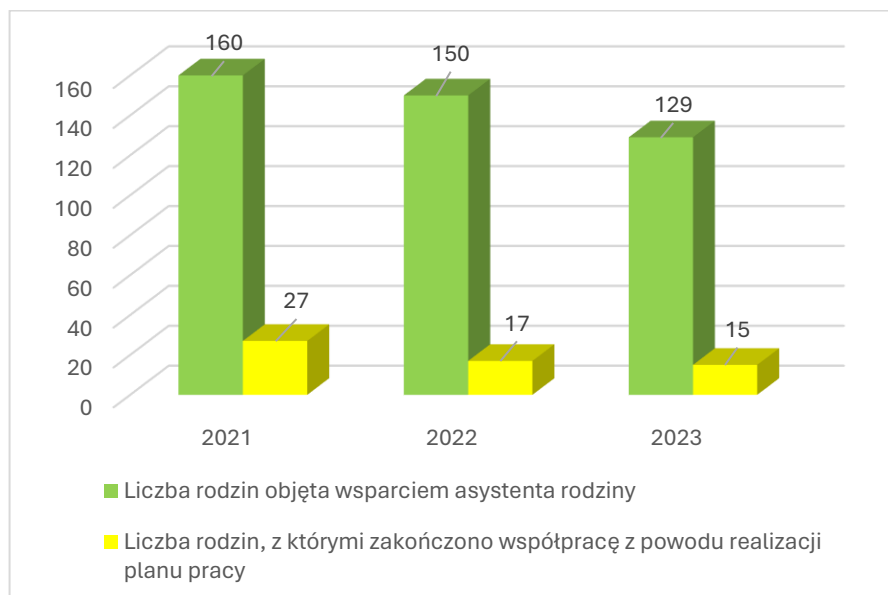


Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023



Wykres 4. Liczba dzieci monitorowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021-2023

W ramach działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze monitoring sytuacji dzieci prowadzony był zarówno przez pracowników socjalnych, jak i asystentów rodziny. W celu usprawnienia i zintensyfikowania wsparcia rodzin korzystających z pomocy Ośrodka, w dziale pomocy środowiskowej zostały utworzone zespoły realizujące działania w określonych obszarach (zespół pierwszego kontaktu, zespół ds. świadczeń przyznawanych decyzją, zespół usług, zespół pracy socjalnej). Ponadto w zespole pracy socjalnej 2 pracowników socjalnych zajmowało się wyłącznie pracą z rodzicami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej w kierunku powrotu do środowiska rodzinnego. Wsparcie w formie asystenta rodziny kierowane było do rodzin wymagających podejmowania szczególnych działań i zindywidualizowanej pracy mającej na celu wzmocnienie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.



Wykres 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021-2023



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023

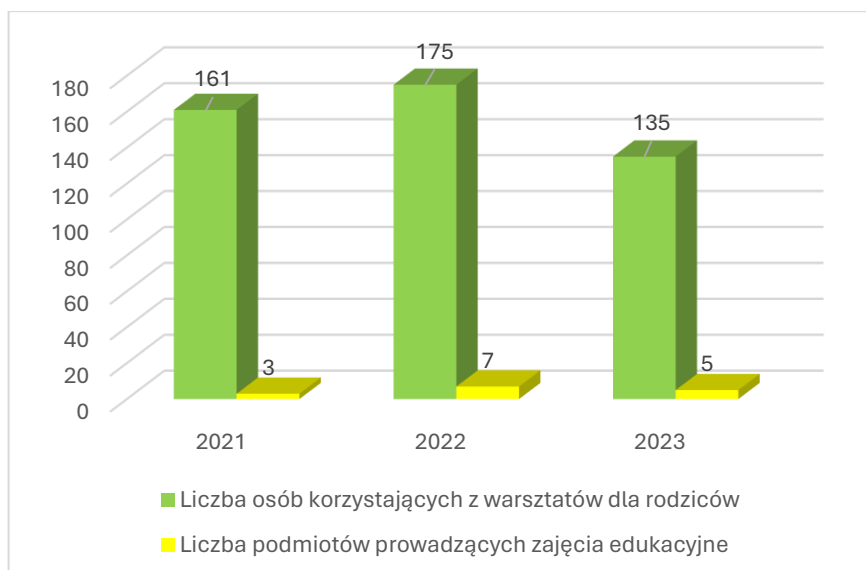
Analiza danych wskazuje, że w 2023 roku objęto pomocą w formie asystenta rodziny znacznie mniejszą liczbę rodzin niż w 2021 roku. Zachodzi potrzeba objęcia wsparciem kolejnych środowisk, jednakże wymaga to zatrudnienia dodatkowych asystentów rodziny.

Poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zielonej Górze monitoring dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem prowadziły również inne podmioty (w 2021 r. – 4, w 2022 r. 4, w 2023 r. – 2):

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Lubuska Wojewódzka Komenda OHP,
- Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze (obecnie Stowarzyszenie Twoja Rodzina),
- Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej,
- Stowarzyszenie Damy Radę.

W ramach wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny następujące podmioty prowadziły edukację służącą wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Towarzystwo Rozwoju Rodziny,
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka (obecnie Stowarzyszenie Twoja Rodzina),
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Ośrodek Integracji Społecznej,
- Stowarzyszenie Damy Radę,
- Lubuska Wojewódzka Komenda OHP,
- Lubuski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej,
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.



Wykres 6. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców w latach 2021-2023



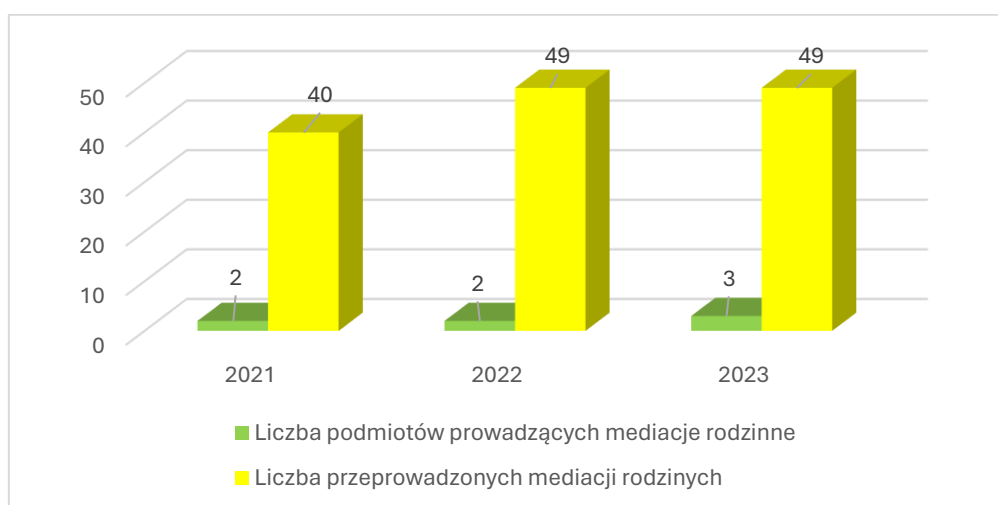
Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023

W 2022 roku, w porównaniu z rokiem 2021, wzrosła zarówno liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne, jak i liczba osób biorących w nich udział. Natomiast w 2023 r. odnotowano spadek w tym zakresie.

Poza warsztatami dla rodziców podmioty realizujące Program podejmowały inne działania służące wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców.

Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze realizowało kampanie społeczne (w 2021 r. - 4, w 2022 r. - 6, a w 2023 r. – 5). m.in.: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Przyjazny Internet”, „Dziecko w rodzinie alkoholowej”, „FASD – bagaż na całe życie”.

Rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych oferowano mediacje rodzinne. Niestety liczba podmiotów oferujących mediacje rodzinne była niewielka.



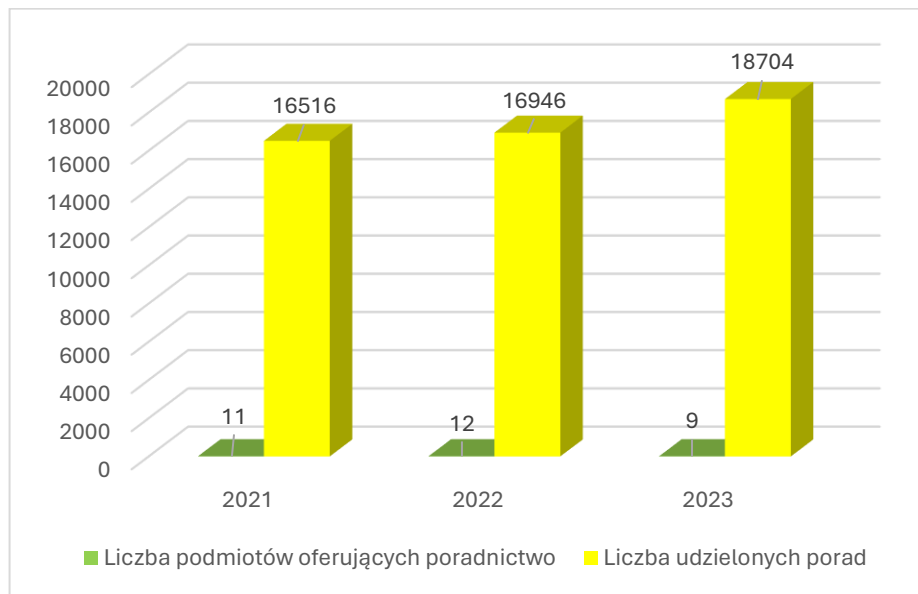
Wykres 7. Mediacje rodzinne w latach 2021-2023

Podmioty realizujące Program oferowały także programy nakierowane na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem lub niewydolną wychowawczo. W 2021 roku programy takie realizowały 2 podmioty, w 2022 r. – 1 podmiot, w 2023 r. – 2 podmioty. Dzięki udziałowi w programach zwiększyła się świadomość rodziców w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych oraz kompetencji opiekuńczo wychowawczych. Podmioty realizujące kompleksowe programy to Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej i Lubuska Wojewódzka Komenda OHP.

W latach 2021 - 2023 liczne instytucje, placówki i organizacje udzielały porad i prowadziły terapię, co pozwoliło na skrócenie czasu oczekiwania na pomoc specjalistów, udzielanie niezwłocznego wsparcia rodzinom w kryzysie, poprawę funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia oraz poprawę relacji między członkami rodziny. Świadczone było m. in.: poradnictwo prawne, psychologiczne, w zakresie uzależnień, psychiatryczne, prowadzone były terapie grupowe, rodzinne i indywidualne.



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023



Wykres 8. Poradnictwo w latach 2021-2023

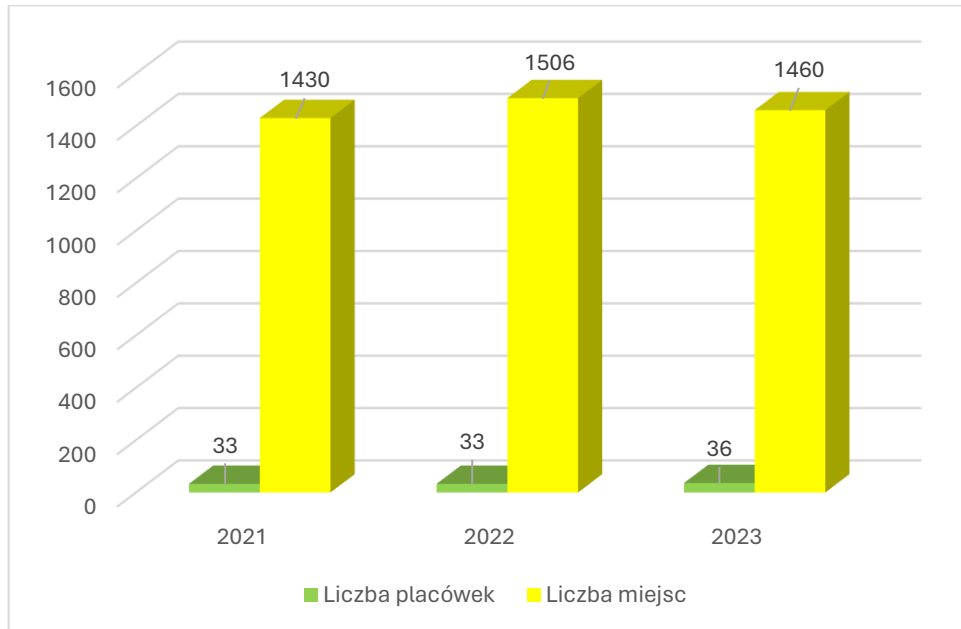
Podsumowując cel 1. *Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym oraz interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka* należy stwierdzić, że w mieście Zielona Góra w latach 2021-2023 podejmowanych było wiele działań w zakresie monitoringu, warsztatów i projektów oraz porad specjalistycznych, co przełożyło się na skuteczniejsze wsparcie rodzin zagrożonych kryzysem.



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023

2. Realizacja celu operacyjnego - Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży

Wsparcie rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży jest istotnym elementem na każdym etapie rozwoju młodego pokolenia.



Wykres 9. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3 w latach 2021-2023 w Zielonej Górze

W latach 2021-2023 nieznacznie zwiększyła się liczba placówek oferujących opiekę nad dziećmi do 3 roku życia, co nie przełożyło się jednak na zwiększenie liczby miejsc. Liczba miejsc w żłobkach miejskich jest niewystarczająca, ponieważ każdego roku liczna grupa dzieci nie zostaje przyjęta do miejskich żłobków (2021 – 470, 2022 – 442, 2023 – 302).

Rodziny w trudnej sytuacji finansowej w latach 2021-2023 mogły korzystać ze zniżek w odpłatności za pobyt dziecka w żłobku utworzonym przez Miasto Zielona Góra i klubie dziecięcym na podstawie uchwały Rady Miasta Zielona Góra nr XVIII.144.2011 z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie opłat za pobyt dziecka w żłobku i klubie dziecięcym oraz u dziennego opiekuna. Zgodnie z § 9 wskazanej uchwały na wniosek rodzica dziecka rodzinę, spełniającą do 150% kryterium dochodowego na osobę, zwalniano z ponoszenia opłaty na drugie i kolejne dziecko za pobyt w żłobku lub klubie dziecięcym - w wysokości 50%, natomiast w myśl § 10 obniżano do 100% opłatę za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym rodzinie niespełniającej kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, która znalazła się w trudnej sytuacji materialnej w wyniku następujących zdarzeń losowych:

- 1) śmierci jednego lub obojga rodziców;
- 2) nieuleczalnej lub ciężkiej, długotrwałej choroby jednego lub obojga rodziców;
- 3) ciężkiego wypadku powodującego trwałe uszczerbek na zdrowiu jednego lub obojga rodziców;
- 4) pożaru lub zalania mieszkania;

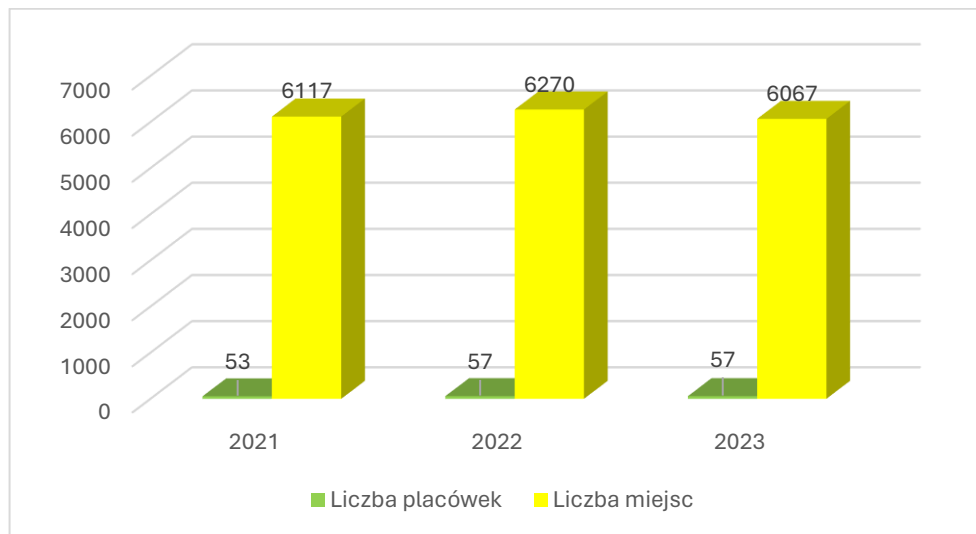


Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023

- 5) zniszczenia, kradzieży z włamaniem, rabunku mienia rodziny;
- 6) klęski żywiołowej lub ekologicznej, której skutki dotknęły rodzinę;
- 7) innego zdarzenia losowego mającego wpływ na sytuację materialną rodziny.

Z ulg w odpłatności za żłobki miejskie skorzystała w 2021 r. 1 rodzina a w 2023 r. 4 rodziny. W 2022 r. z ulg nie skorzystała żadna rodzina.

Znacznie lepiej, niż w przypadku żłobków, w latach 2021-2023 wyglądało zapewnienie dostępności do opieki w przedszkolach.



Wykres 10. Placówki opieki przedszkolnej w latach 2021-2023 w Zielonej Górze

W latach 2021–2023 liczba przedszkoli wzrosła do 57 placówek, natomiast liczba miejsc zmalała o 50 (z 6 117 w 2021 r. do 6 067 w 2023 r.). Wszystkie dzieci w wieku 3-6 lat zostały przyjęte do przedszkoli.

Znaczną ulgę przekładającą się na budżety rodzin stanowi uchwała Nr LVIII.491.2013 Rady Miasta Zielona Góra z 26 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach i publicznych innych formach wychowania przedszkolnego prowadzonych przez Miasto Zielona Góra, na podstawie której ustalono, że bezpłatne nauczanie, wychowanie i opieka w publicznym przedszkolu wynosi 10 godzin dziennie.

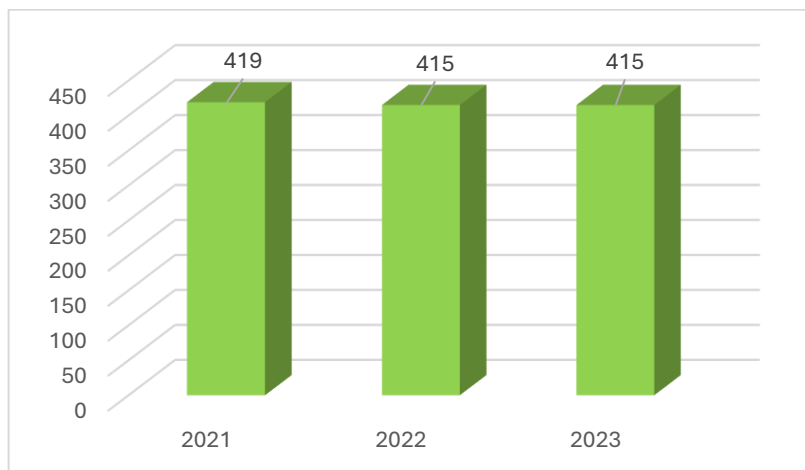
W celu wspierania rodzin w opiece i edukacji dzieci, w tym wspierania rodziców w ich aktywności zawodowej prowadzona była polityka planowania miejsc, obserwacja statystyki urodzeń i oferowanie rodzicom elastycznych godzin pobytu dzieci w przedszkolach. Wsparciem była możliwość zapisania dziecka do przedszkola poprzez elektroniczną rekrutację, poprzez którą w 2021 r. zgłoszono 1 548 dzieci, w 2022 r. 1 461 dzieci, a w 2023 r. 1 467 dzieci. Na cele edukacji przedszkolnej w 2021 r. i 2022 r. zaadaptowano po 2 pomieszczenia, w 2023 r. 1 pomieszczenie.

W ramach pomocy rodzinom mającym dzieci w żłobkach, przedszkolach i szkołach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021-2023 wspierał rodziny w formie



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023

dożywiania dzieci. Pokrywał koszty posiłków (pełnego obiadu) dla dzieci w wieku przedszkolnym, tj. do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej (6-7 rok życia) w placówkach publicznych i niepublicznych na terenie miasta Zielona Góra oraz uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej na terenie Zielonej Góry, jak również Ośrodków Wychowawczych lub Socjoterapeutycznych znajdujących na terenie innych gmin. Na opłaty za wyżywienie w 2021 r. przeznaczono 175 413,30 zł, w 2022 r. – 210 023,96 zł, natomiast w 2023 r. 238 354,05 zł.



Wykres 11. Liczba dzieci objętych pomocą w formie posiłków w latach 2021–2023

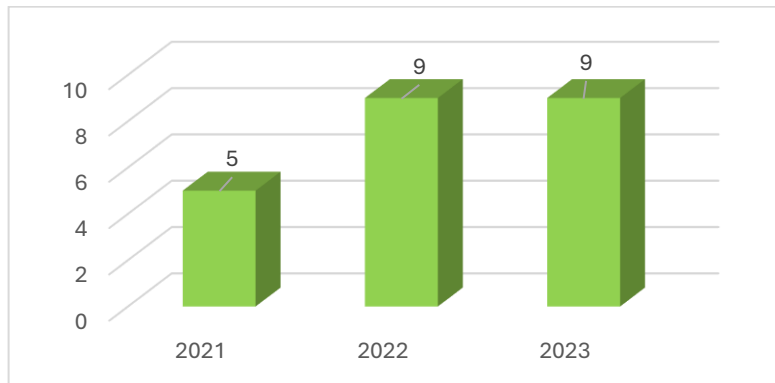
W ramach pomocy rodzinom ukraińskim o statusie UKR, przebywającym na terenie Miasta Zielona Góra, mającym dzieci uczęszczające do przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych przekazano z Funduszu Pomocy w 2022 r. kwotę 400 472,03 zł na pokrycie kosztów posiłków (pełnego obiadu) dla 1 474 dzieci, a w 2023 roku kwotę 51 893,52 zł na pokrycie kosztów posiłków (pełnego obiadu) dla 80 dzieci.

Niewątpliwie dużą nobilitacją oraz pomocą materialną dla uzdolnionych uczniów było przyznanie stypendiów naukowych oraz stypendiów dla laureatów i finalistów olimpiad w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. W 2021 r. przyznano stypendia dla 105 uczniów, w 2022 r. dla 109 uczniów, w 2023 r. dla 53 uczniów.

W okresie realizacji Programu organizowano bardzo dużą ilość olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów, przeglądów artystycznych, co umożliwiło dostęp do poszerzania swoich zainteresowań znacznej liczbie dzieci i młodzieży.



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023



Wykres 12. Liczba podmiotów organizujących olimpiady przedmiotowe, warsztaty, konkursy i przeglądy artystyczne w latach 2021–2023

Zajęcia te były organizowane przez liczne podmioty, m.in. Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zielona Góra, Zielonogórski Ośrodek Kultury, Lubuską Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy, Terenowy Komitet Praw Dziecka (obecnie Stowarzyszenie Twoja Rodzina), Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”, Wojewódzką i Miejską Bibliotekę im. C.K. Norwida, Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Biuro Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. Oferowane przez powyższe podmioty zajęcia były bardzo zróżnicowane, została zrealizowana duża ich liczba, zatem należy uznać, że Miasto Zielona Góra w latach 2021-2023 sprzyjało rozwojowi zainteresowań dzieci i młodzieży.

Podsumowując cel operacyjny 2 *Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży* stwierdzić należy, że w latach 2021-2023 był realizowany w szerokim zakresie w różnorodnych formach, obejmując jednocześnie swym działaniem dużą liczbę dzieci i młodzieży.



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023

3. Realizacja celu operacyjnego - Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia

Cel operacyjny zakładający profilaktykę zdrowotną nie został zrealizowany w pełnym wymiarze.

W latach 2021-2022 w zakresie realizowanego programu polityki zdrowotnej „Szczepienia przeciwko wirusowi HPV w ramach profilaktyki raka szyjki macicy na lata 2021-2022” zaszczepione zostały dziewczynki z rocznika 2008, 2009 i 2010. Łącznie zaszczepiono 616 dziewczynek. W 2023 roku w związku z wprowadzonym powszechnym programem bezpłatnych szczepień przeciwko HPV dla dziewcząt i chłopców w wieku 12 i 13 lat Miasto Zielona Góra zakończyło realizację Programu w zakresie szczepień przeciwko wirusowi HPV.

Zaplanowane zadania mające na celu profilaktykę zdrowotną były także realizowane przez inne podmioty, jednakże w okrojonym stopniu i liczbie uczestników.

W latach 2021-2022 Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna prowadziła badania diagnostyczne dla dzieci z niedosłuchem. Miasto Zielona Góra w latach 2022-2023 zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie zleciło organizacjom pożytku publicznego realizację zadań publicznych, m.in.: przeprowadzenie warsztatów edukacyjnych z zakresu zdrowego żywienia oraz przeprowadzenie przesiewowych badań ostrości wzroku wśród uczniów szkoły podstawowej. W 2023 r. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym „Dalej Razem” zrealizowało zajęcia edukacyjne w przedszkolu w zakresie higieny jamy ustnej, a Lubuskie Stowarzyszenie na rzecz Kobiet BABA zrealizowało projekt „BABA się szczepi” skierowany do rodzin w Zielonej Górze mający na celu zwiększenie wiedzy i świadomości na temat roli, znaczenia i dostępności wszystkich rodzajów bezpłatnych szczepień.

W kwestii zadań z zakresu omawianego celu operacyjnego, pomimo że Miasto Zielona Góra nie realizowało wielu z nich, to jednak zadania te należą do wykazu świadczeń gwarantowanych i były dostępne dla mieszkańców gminy w ramach świadczeń finansowanych ze środków publicznych.

Podsumowując, cel operacyjny 3 *Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia*, w latach 2021-2023 został zrealizowany w ograniczonym stopniu.



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023

4. Realizacja celu operacyjnego - Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny

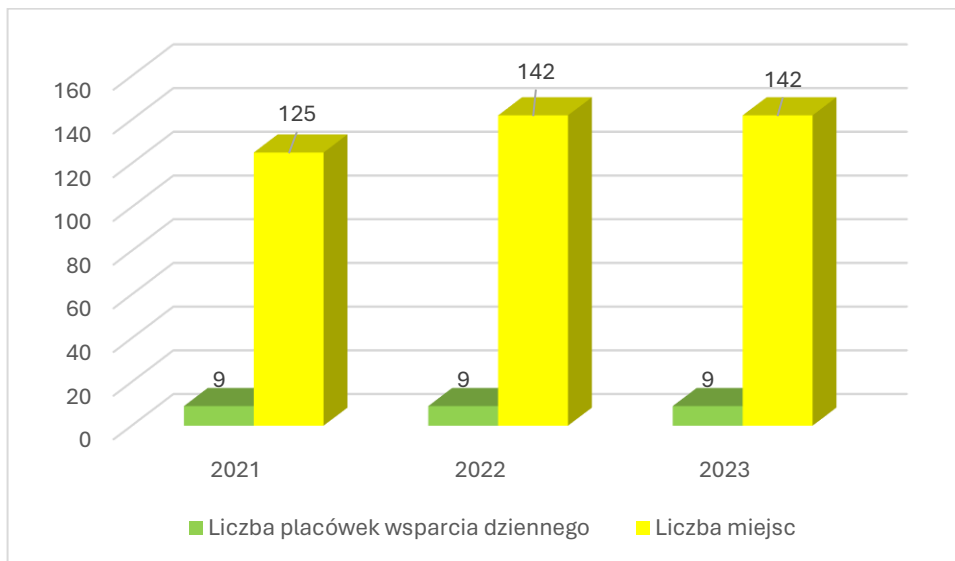
W latach 2021–2023 w ramach Programu „Zgrana Rodzina” przeprowadzono wiele działań służących umacnianiu więzi rodziny poprzez organizację czasu wolnego. W roku 2021, ze względu na stan epidemii i brak możliwości organizowania zgromadzeń, większość akcji i konkursów została zorganizowana on-line. W 2022 roku zmniejszenie obostrzeń pozwoliło na organizowanie działań na rzecz rodziny w szerszym stopniu. W kolejnym roku przeprowadzono wiele imprez, festynów oraz imprez rekreacyjno–sportowych o szerokim zasięgu i dużej liczbie uczestników. Imprezy wzmacniające więzi rodzinne organizowały też następujące podmioty:

- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Stowarzyszenie Pomocy osobom Autystycznym „Dalej razem”,
- Zielonogórski Ośrodek Kultury,
- Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze,
- Lubuski Oddział Regionalny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

W latach 2021-2023 w Zielonej Górze dostępna była znaczna ilość miejsc, gdzie dzieci i młodzież mogły spędzić czas wolny, odrobić lekcje, rozwijać zainteresowania, nabywać umiejętności radzenia sobie ze stresem i agresją, uczyć się zdrowego stylu życia. Wspieranie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży było realizowane głównie poprzez przekazywanie środków na ich prowadzenie, dofinansowanie zatrudnienia specjalistów, dożywianie dzieci oraz doposażenie świetlic. Placówki wsparcia dziennego prowadzone w ramach realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej miały za zadanie zapewnienie dzieciom warunków do odrabiania lekcji, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego oraz posiłku. W pracy pedagogicznej niezwykle istotna była współpraca wychowawcy placówki z rodziną, włączanie rodziców w działania organizowane przez świetlice, podczas których mieli możliwość nabywać lub korygować umiejętności opiekuńcze i wychowawcze.



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023



Wykres 13. Placówki wsparcia dziennego w latach 2021-2023

W zakresie organizacji czasu wolnego oraz wyrównywania szans dzieci i młodzieży wypoczynek letni i zimowy był organizowany przez 3 podmioty w 2021 r., 4 podmioty w 2022 r. i 3 podmioty w 2023 r. Ponadto każdego roku na kolonie letnie zorganizowane przez Lubuskie Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze typował dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym (1 turnus). Na kolonie skierowane zostały dzieci z rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych, z rodzin wielodzietnych, samotnie wychowywanych przez jednego z rodziców oraz dzieci objęte pieczęcią zastępczą. Liczba miejsc w całości zabezpieczała potrzeby zorganizowania wypoczynku letniego, ponieważ wszystkie chętne dzieci zostały zakwalifikowane.

Ponadto w ramach działań podejmowanych na rzecz umacnianiu więzi rodzinnych Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w latach 2021-2023 realizował program „Rodzina na piątkę”. Program adresowany był do rodziców (lub prawnych opiekunów) z co najmniej trójką dzieci do 18 roku życia. W ramach tej oferty każde z dzieci mogło skorzystać z dwugodzinnej kąpieli za 5 zł. Ponadto w ramach wejścia na „Kartę Dużej Rodziny” rodziny wielodzietne mogły skorzystać z promocyjnych cen biletów.

Podsumowując, zielonogórska rodzina mogła skorzystać z bogatej oferty spędzania czasu wolnego. Rodziny mogły uczestniczyć w licznych festynach, eventach i konkursach. Zajęcia dla dzieci były organizowane w czasie ferii zimowym oraz wakacji letnich. Stwierdzić należy, że Zadanie *Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny* zostało zrealizowane w satysfakcjonującym wymiarze.

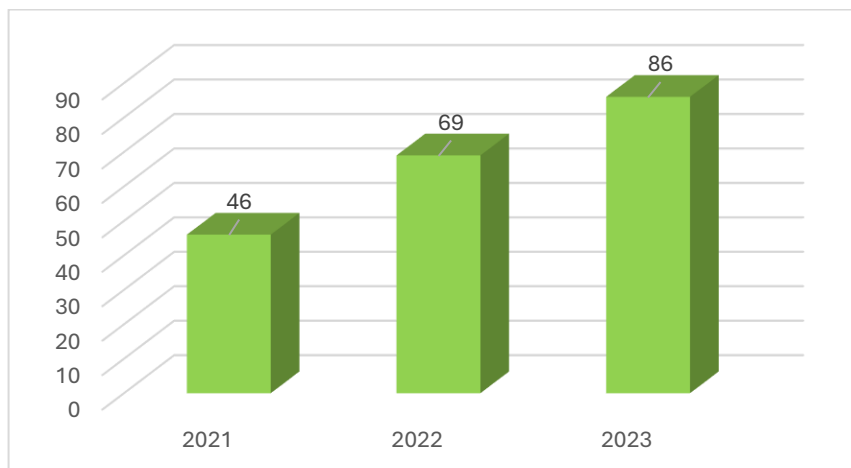


Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023

5. Realizacja celu operacyjnego - Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom

Zmieniające się przepisy prawne, pojawiające się nowe problemy społeczne, konieczność radzenia sobie w sytuacjach bardzo trudnych powoduje, że w celu zwiększenia skuteczności pomocy należy doskonalić i rozszerzać osiągnięte wcześniej przez pracowników zajmujących się pomocą rodzinom umiejętności i wiedzę.

Celem podwyższenia kompetencji specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną problemową w latach 2021-2023 organizowano konferencje, warsztaty, szkolenia dla osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie. Pracownicy socjalni, asystenci rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej i specjaliści Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej co roku podnosili kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach, seminariach, warsztatach i studiach. Warto podkreślić, że znaczna część z tych pracowników podniosła swoje kwalifikacje poprzez udział w kilku szkoleniach w ciągu roku.



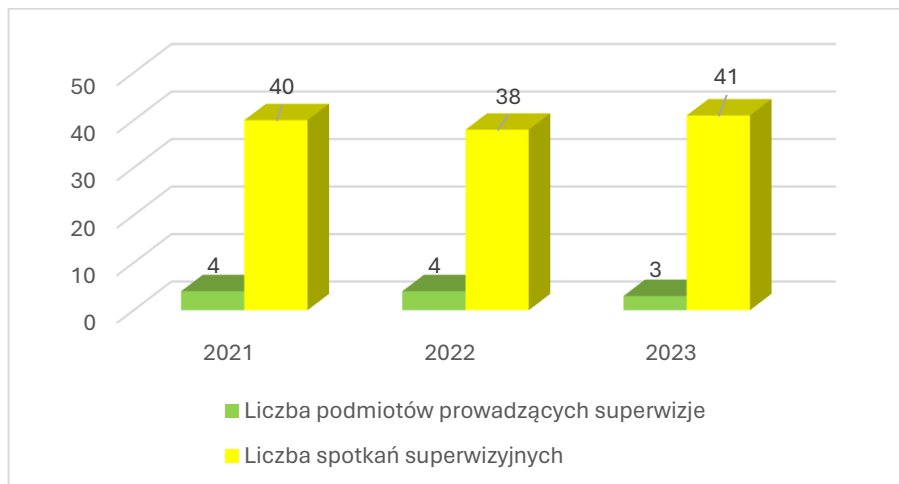
Wykres 14. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez osoby zawodowo zajmujące się pomocą rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021–2023

Analiza danych wskazuje, że w latach 2021-2023 zwiększała się liczba pracowników socjalnych, asystentów rodziny, koordynatorów pieczy zastępczej i specjalistów pomocy społecznej, którzy podnosili kompetencje zawodowe. Szkolenia, w których uczestniczyli pracownicy nie zawsze były bezpłatne, co skutkowało mniejszymi możliwościami w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej.

Osoby profesjonalnie zajmujące się pomaganiem korzystały również ze wsparcia w formie superwizji zewnętrznych.



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023



Wykres 15. Superwizje osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem w latach 2021–2023

Z uwagi na znacznie większą liczbę pracowników zatrudnionych niż liczbę pracowników, którzy wzięli udział w szkoleniach niezbędnych do skutecznego wspierania rodzin i realizowania pomocy społecznej stwierdzić należy, że bezpłatna oferta szkoleniowa w mieście Zielona Góra skierowana do pracowników profesjonalnie zajmujących się pomaganiem była niewystarczająca.

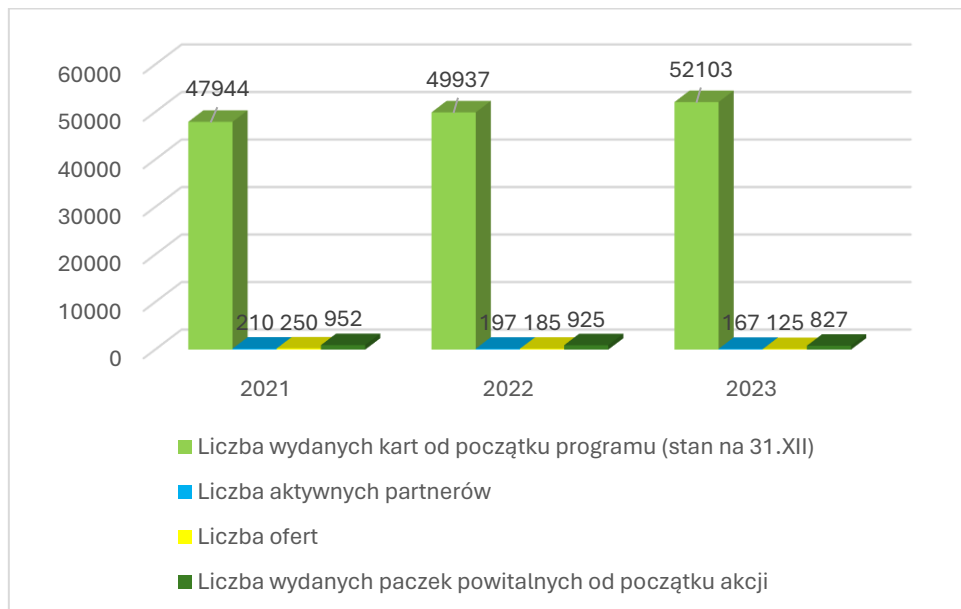


Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023

6. Inne działania podejmowane na rzecz wspierania rodziny w mieście Zielona Góra

Na terenie Miasta Zielona Góra od 01.01.2014 r. działał program miejski ZGrana Rodzina. Program skierowany był do wszystkich mieszkańców posiadających meldunek w Zielonej Górze, którzy jednocześnie są rodzicami przynajmniej jednego dziecka w wieku poniżej 18 lat. Program obejmował wyjątkowo szeroką grupę docelową – nie miała znaczenia liczba posiadanych dzieci czy status materialny.

Wydanie Karty Zgranej Rodziny następowało w ramach miejskiego programu lojalnościowo – rabatowego, z jednej strony integrującego i wspierającego przedsiębiorców z miasta, z drugiej – motywującego i zachęcającego zielonogórczan do wspólnego spędzania czasu w gronie rodzinnym. Karta upoważniała do korzystania ze specjalnych ofert przygotowanych przez partnerów programu: rabatów, specjalnych cen lub określonych produktów czy usług przygotowanych wyłącznie dla posiadaczy kart.



Wykres 16. Dane dot. programu Zgrana Rodzina w latach 2021 – 2023

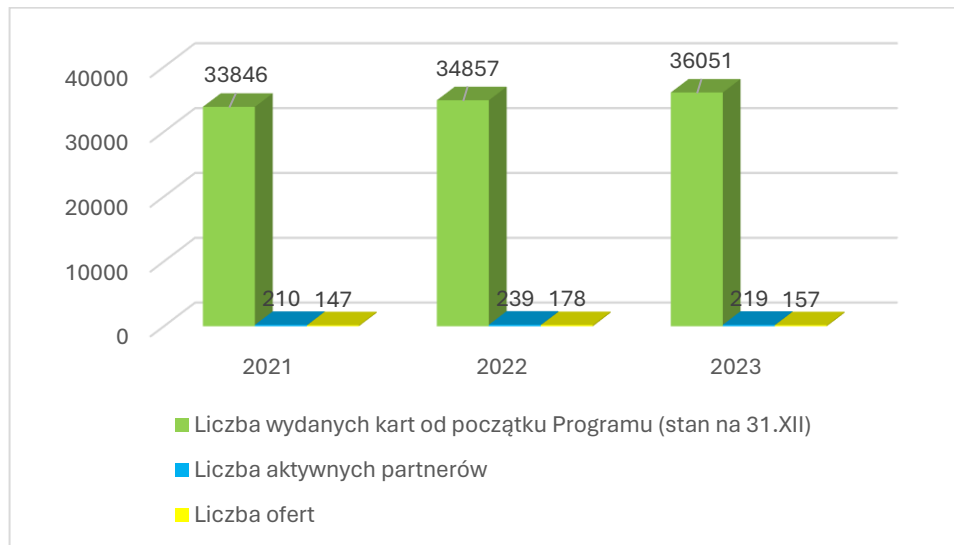
Pomimo zmniejszenia liczby aktywnych partnerów i liczby ofert program Zgrana Rodzina nadal cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem wśród zielonogórczan.

Równoległy program ZGrani Zielonogórczanie 50+ również skierowany był do osób zameldowanych na terenie miasta Zielona Góra, obejmował jednak mieszkańców, którzy ukończyli 50 rok życia. Program działał analogicznie do programu ZGrana Rodzina, tj. oferował szeroki zakres usług i sklepów w atrakcyjnym systemie lojalnościowo-rabatowym.

Celem programu ZGrani Zielonogórczanie 50+ była aktywizacja osób po 50. roku życia oraz wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez promowanie wśród seniorów spędzania wolnego czasu z wnukami. Seniorzy mogą korzystać z oferty specjalnie przygotowanej na tę okazję. Co istotne wnuk posiadający własną kartę ZGranej Rodziny oraz dziadek lub babcia posiadający kartę ZGrani Zielonogórczanie 50+ mogli skorzystać z dodatkowych benefitów.



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023



Wykres 17. Dane dot. Programu "Zgrani Zielonogórzanie 50+" w latach 2021 - 2023

Podobnie jak Zgrana Rodzina, program Zgrani Zielonogórzanie 50+ również cieszył się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców Zielonej Góry, liczba aktywnych partnerów i ofert w latach 2021-2023 utrzymywała się na zbliżonym poziomie.



IV. PODSUMOWANIE

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2021 – 2023 wyznaczył kierunki działań dla instytucji, placówek i organizacji działających w obszarze pomocy rodzinie spajając działania sektora publicznego oraz pozarządowego.

Analiza podejmowanych działań wskazuje, że podmioty realizujące cele i zadania określone w Programie dołożyły starań, by oferta wspierania zielonogórskich rodzin była szeroko dostępna i dopasowana do ich potrzeb.

W ramach celu operacyjnego 1 *Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym* osiągnięto bardzo dobre wyniki w zakresie kontynuacji systemu monitoringu rodzin i dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej. W dalszym ciągu jednak należy podejmować działania mające na celu zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny, ponieważ zachodzi potrzeba objęcia wsparciem kolejnych środowisk. W latach 2022 - 2023 z powodu konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy na terenie Zielona Góra znajdowało się kilka tysięcy obywateli Ukrainy, wśród których był duży odsetek rodzin niepełnych, zmagających się z różnego rodzaju problemami (adaptacyjnymi, finansowymi, mieszkaniowymi). Rodziny te wymagały wsparcia na wielu płaszczyznach, konieczny był monitoring tych środowisk. Niewątpliwym sukcesem realizacji Programu w latach 2021 - 2023 był system poradnictwa m.in. prawnego, psychologicznego, w zakresie uzależnień oraz terapii indywidualnej, grupowej i rodzinnej. Zarówno liczba podmiotów oferujących bezpłatne poradnictwo, jak również liczba udzielonych porad świadczy o bardzo dobrych wynikach realizacji zadania.

W kwestii realizacji celu operacyjnego 2 *Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży* znacznym osiągnięciem jest duża liczba miejsc w przedszkolach, a także udzielanie dotacji do opłat w żłobkach niepublicznych. Mocną stroną Programu okazała się organizacja licznych olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów i przeglądów artystycznych. Ich liczba i przekrój tematyczny były satysfakcjonujące.

Analizując realizację celu 3 *Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia* należy stwierdzić, że zadanie zrealizowano w okrojonym wymiarze głównie poprzez szczepienie dziewcząt przeciwko wirusowi HPV. Ponadto organizacje pożytku publicznego prowadziły warsztaty edukacyjne z zakresu zdrowego żywienia oraz przesiewowe badania ostrości wzroku wśród uczniów szkoły podstawowej. Pomimo że Miasto Zielona Góra nie realizowało wielu zadań określonych w niniejszym celu, zadania te należą do wykazu świadczeń gwarantowanych i były dostępne dla mieszkańców gminy w ramach świadczeń finansowanych ze środków publicznych.

Zadania wynikające z celu operacyjnego 4 *Wsparanie form organizacji czasu wolnego służących umacnianiu więzi rodziny* zostały zrealizowane w satysfakcjonującym stopniu. Liczba zorganizowanych imprez była bardzo duża. Udało się również zrealizować wypoczynek dla dzieci. Liczne placówki wsparcia dziennego oferowały bogatą ofertę spędzania czasu wolnego.

Aby sprawnie i efektywnie realizować działania Programu pracownicy instytucji, placówek i organizacji muszą mieć dostęp do ciągłego podwyższania swoich kwalifikacji, wiedzy i umiejętności



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023

przez udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach itp., co zostało ujęte w celu operacyjnym 5 *Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinie*. Pomimo podniesienia kwalifikacji zawodowych przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez udział w szkoleniach, kursach, konferencjach, seminariach i warsztatach stwierdzić należy, że liczba bezpłatnych szkoleń jest niewystarczająca. Uwzględniając zmiany społeczne, jak również potrzebę edukacji ustawicznej, w dalszym ciągu istnieje potrzeba organizowania bezpłatnych szkoleń i seminariów dla większej liczby uczestników.

Mając na uwadze doniosłą rolę rodziny w wychowaniu przyszłego pokolenia oraz zagrożenie wieloma problemami w wypełnianiu swoich funkcji należy stwierdzić, że realizacja Programu w latach 2021 - 2023 poza kwestią profilaktyki zdrowotnej dzieci, przyniosła oczekiwane efekty.



V. WYKAZ REALIZATORÓW I PARTNERÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM

1. II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
2. Caritas Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej
3. Chorągiew Ziemi Lubuskiej ZHP
4. Fundacja „Black Butterflies”
5. Komenda Miejska Policji
6. Kościół Chrześcijan Baptystów
7. Lubuska Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy
8. Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
9. Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii
10. Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet BABA
11. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze
12. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze
13. Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza”
14. Ośrodek Integracji Społecznej
15. Polski Komitet Pomocy Społecznej
16. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
17. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
18. Stowarzyszenie Damy Radę
19. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym "Dalej Razem"
20. Stowarzyszenie Twoja Rodzina
21. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej "Civis Sum"
22. Szpital Uniwersytecki im. Karola Marcinkowskiego
23. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
24. Towarzystwo Rozwoju Rodziny
25. Uniwersytet Zielonogórski
26. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida
27. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia
28. Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zielona Góra
29. Zespół Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej "Promyk" Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
30. Zielonogórski Ośrodek Kultury



Sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra
na lata 2021 – 2023

VI. SPIS WYKRESÓW

| | |
|---|----|
| Wykres 1. Liczba rodzin objęta pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021 - 2023..... | 6 |
| Wykres 2. Przyczyny przyznawania pomocy rodzinom z dziećmi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021-2023 | 7 |
| Wykres 3. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa udzielana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2022-2023 | 8 |
| Wykres 4. Liczba dzieci monitorowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021-2023 | 9 |
| Wykres 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021-2023..... | 9 |
| Wykres 6. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców w latach 2021-2023..... | 10 |
| Wykres 7. Mediacje rodzinne w latach 2021-2023..... | 11 |
| Wykres 8. Poradnictwo w latach 2021-2023 | 12 |
| Wykres 9. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3 w latach 2021-2023 w Zielonej Górze | 13 |
| Wykres 10. Placówki opieki przedszkolnej w latach 2021-2023 w Zielonej Górze | 14 |
| Wykres 11. Liczba dzieci objętych pomocą w formie posiłków w latach 2021 – 2023 | 15 |
| Wykres 12. Liczba podmiotów organizujących olimpiady przedmiotowe, warsztaty, konkursy i przeglądy artystyczne w latach 2021 – 2023 | 16 |
| Wykres 13. Placówki wsparcia dziennego w latach 2021 -2023..... | 19 |
| Wykres 14. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez osoby zawodowo zajmujące się pomocą rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2021 – 2023 | 20 |
| Wykres 15. Superwizje osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem w latach 2021 – 2023..... | 21 |
| Wykres 16. Dane dot. Programu "Zgrana Rodzina" w latach 2021 – 2023 | 22 |
| Wykres 17. Dane dot. Programu "Zgrani Zielonogórzanie 50+" w latach 2021 - 2023..... | 23 |